

Motion till riksdagen 2009/10:Sk474

av **Jan Lindholm (mp)**

Ett nytt skattesystem

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om behovet av att utreda ett helt nytt system för finansiering av gemensamma kostnader.

Bakgrund

Det har blivit väldigt populärt bland politiker, företagsledare och debattörer att tala om att vår värld har blivit allt mer globaliserad. Man talar gärna om globaliseringens fördelar och att globaliseringen har kommit för att stanna. Det är däremot mycket ovanligt att någon berör de problem som globaliseringen skapar. Att den enskilde exempelvis får det allt svårare att hänga med i det galopperande informationsflödet och därmed allt svårare att kunna utnyttja alla de påstådda fördelarna. Att den ekonomiska brottsligheten är bättre än myndigheterna på att utnyttja de nya möjligheterna eller att de folkvaldas möjligheter att påverka blir allt mindre.

Problemet att finansiera det gemensamma

Globaliseringen ökar möjligheten för den enskilde att bo i en del av världen, arbeta i en annan, förvara sin förmögenhet på en tredje plats och i stort sett undgå att beskattas. Det blir allt vanligare att de med stora förmögenheter och mycket stora inkomster inte betalar skatt eller om de betalar så är det orimligt låga skatter de betalar. Den vanlige löntagaren som bor i en hyresrätt är den store betalaren.

Samtidigt ökar behoven av att finansiera det gemensamma snabbt. Utbildningsbehoven ökar liksom behovet av offentligt stöd till forskning, infrastrukt-

Fel! Okänt namn på

tur, säkerhet och vård och omsorg om en växande äldre befolkning. Alliansregeringens stora framgångar som ett skattesänkarparti visar hur svårt det är att bygga och upprätthålla ett välfärdssamhälle. Den enskilde har en tendens att kortsiktigt se till hur den egna plånboken kan bli så välfylld som möjligt trots att det i ett längre perspektiv innebär att vi alla förlorar. Skattesänkningar leder till att mer miljöstörande och klimatskadlig konsumtion stöds och att investeringar i långsiktigt hållbara alternativ senareläggs.

Det nuvarande sättet att finansiera det gemensamma göder även ekonomisk brottslighet. Dåliga skattesubjekt gynnar den som vill smita undan och bidrar till orättvisa. Skatt på inkomster och förmögenhet har sedan länge egentligen varit föråldrat eftersom den som anstränger sig kan troliga bort det mesta utan att förlora konsumtionskraft. Höga punktskatter skapar stora vinstmöjligheter för olaglig handel och globala företag planerar noga var i världen de tar ut sina vinster. Uppskattningsvis undanhålls enbart i Sverige beskattningsbar verksamhet som innebär att samhället går miste om närmare ett hundra miljarder kronor varje år i skatteintäkter.

Den allt mer globala vardagen innebär att det krävs en total förändring av skattesystemen för att de skall fungera rättvist. Skatt på arbete bör förmodligen sänkas till en så låg nivå att ingen anser att det lönar sig att fuska med redovisningen. Skatt på förmögenheter som är rörliga är lika orimliga i en global värld. Arvsskatter är destruktiva och punktskatter ger utrymme för olaglig handel. Går det över huvud taget att konstruera ett skattesystem som är rättvist så att ingen kan smita undan och som räcker för att finansiera vårt gemensamma? Det är inte självklart hur en sådan fråga kan besvaras.

Förslag till åtgärd

En utredning om ett helt nytt sätt att finansiera det gemensamma bör snarast startas som en konsekvens av att grunderna för att ta ut skatt inom gamla nationer snabbt urholkas. Att vi i Sverige är på väg att avskaffa fastighetsskatten är troligen något som måste omprövas helt eftersom fastigheter är en av de få saker som inte går att gömma undan för myndigheterna. Förmodligen måste en stor del av skatteuttaget läggas på nya fastighetsskatter om det skall vara möjligt att minska skattefusket.

Höga generella konsumtionskatter är ett problem, varför de troligen måste reformeras och tydligare differentieras. System för att ta ut bomskatt enligt norsk modell och kilometerskatt på tunga fordon borde kunna utvecklas så att även de tar en större del av ansvaret för att finansiera det gemensamma. Produkter som av olika andra skäl bör vara väl registrerade och lätta att kontrollera, som bilar och båtar, kan även de bli viktigare skatteobjekt. Klimat och miljöstyrande skatter och avgifter är viktiga men nivåerna måste hela tiden avvägas mot riskerna för att de skapar ny brottslighet. Arbetsgivaravgifter borde kunna finnas kvar eftersom de är lätta att koppla till olika nyttor som betalaren får tillbaka. En årlig medborgaravgift skulle kunna vara ett alternativ till inkomstskatt. Den gamla principen om skatt efter bärkraft blir nästan

Fel! Okänt namn på

omöjlig att upprätthålla i den globaliserade verkligheten, så kanske kan den bytas mot skatt efter konsumtion med någon ny teknik som inte gynnar brottslighet.

Ett nytt system måste kunna innehålla utrymme för överföringar från rika till fattiga, det får inte bryta samman på grund av konjunktursvängningar, det måste fungera på en global arbetsmarknad, styra mot miljö- och klimatmål men även vara rättssäkert, enkelt och billigt.

Många delar i ett modernt skattesystem för en globaliserad värld måste förmodligen även samordnas internationellt. Tankarna bakom Tobinskatten kan vara en utgångspunkt för en del av de skatter som rimligen måste finnas för att på något sätt fördela bördan efter förmåga. Den kultur som har utvecklats de senaste årtiondena med en koppling mellan inbetald skatt och rätt till offentliga nyttigheter, kanske måste sättas åt sidan när globaliseringens problem begränsar möjligheterna att beskatta på ett rättvist sätt.

Regeringen bör snarast tillsätta en parlamentarisk utredning med syfte att utreda möjligheterna till en total omläggning av sättet att finansiera den gemensamma sektorn med anledning av de problem för nuvarande skattesystem som den tilltagande globaliseringen innebär.

Stockholm den 5 oktober 2009

Jan Lindholm (mp)